STANOVISKO 01/2026
podľa článku 322 ods. 1 ZFEÚ)

SK

k návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o zriadení Európskeho fondu pre konkurencieschopnosť (ECF) vrátane osobitného programu pre výskumné a inovačné činnosti v oblasti obrany, o zrušení nariadení (EÚ) 2021/522, (EÚ) 2021/694, (EÚ) 2021/697, (EÚ) 2021/783 a o zmene nariadení (EÚ) 2021/696, (EÚ) 2023/588, (EÚ) [EDIP]

(SEC(2025) 555 final; SWD(2025) 555 final; SWD(2025) 556 final)

Rozpočet EÚ na obdobie 2028–2034

CURIA RATIONUM
EURÓPSKY DVOR AUDÍTOROV

Obsah

Body

01 – 12 | Úvod

01 – 12 | Prečo predkladáme toto stanovisko

01 – 03 | Právny základ

04 – 12 | Kontext

13 – 72 | Hlavné odkazy

17 – 23 | Pridaná hodnota EÚ

24 – 32 | Zosúladenie cieľov výdavkov s politickými prioritami pre celú EÚ

33 – 38 | Rozpočtová flexibilita

39 – 61 | Zjednodušenie programu a postupov

39 – 44 | Jednotný súbor pravidiel a ďalšie procedurálne zjednodušenia

45 – 47 | Obstarávanie vrátane obstarávania vo fáze pred komerčným využitím

48 – 53 | Priame a nepriame riadenie (vrátane partnerstiev)

54 – 55 | Dôležité projekty spoločného európskeho záujmu

56 – 58 | Mechanizmy financovania

59 – 61 | Programové výbory

62 – 64 | Výkonnostný rámec

65 – 70 | Súlad, správne finančné riadenie, transparentnosť, zodpovednosť a vysledovateľnosť výdavkov

71 – 72 | Náš mandát na vykonávanie auditu

73 – 82 | Konkrétne pripomienky

Prílohy

Príloha I – Zoznam publikácií EDA, na ktoré sa odkazuje v tomto stanovisku

Príloha II – Základné informácie

Príloha III – Hlavné prvky navrhovaného ECF

Príloha IV – Existujúce programy navrhnuté na začlenenie do ECF

Príloha V – Spoločné podniky vrátane pridružených orgánov a výkonných agentúr v rozpočtovom období EÚ 2021 – 2027

Skratky

Glosár

Úvod

Prečo predkladáme toto stanovisko

Právny základ

01 Toto stanovisko vydávame podľa článku 322 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ), v ktorom sa poskytuje právny základ pre prijatie rozpočtových pravidiel EÚ vrátane pravidiel, ktorými sa riadi zostavovanie a plnenie rozpočtu EÚ.

02 Návrh nariadenia, ktorým sa zriaďuje Európsky fond pre konkurencieschopnosť (ECF) – COM(2025) 555 final –, pôvodne prijala Európska komisia 16. júla 2025. Dňa 1. augusta 2025 bolo vydané korigendum. Rada 23. septembra 2025 a Európsky parlament 6. novembra 2025 formálne oslovili Európsky dvor audítorov (EDA), aby sa k návrhu vyjadril.

03 V súlade s naším inštitucionálnym mandátom poskytujeme toto stanovisko na podporu legislatívneho procesu prostredníctvom pripomienok týkajúcich sa návrhu, finančného plnenia, kontrolného prostredia a potenciálnych rizík navrhovaného fondu. V ***prílohe I*** sa uvádza zoznam publikácií EDA, na ktoré sa odkazuje v tomto stanovisku.

Kontext

04 Konkurencieschopnosť, inovácie a výskum sú základom budúcej prosperity Európy. To si vyžaduje investície do vedy, technológií a priemyslu s cieľom stimulovať udržateľný rast, vytvárať kvalitné pracovné miesta a posilniť globálne postavenie EÚ. Navrhované nariadenie o ECF je súčasťou širšieho prístupu Komisie k zvyšovaniu dlhodobej

konkurencieschopnosti Európy, jej technologickej suverenity a jej odolnosti v reakcii na prebiehajúce geopolitické, obranné, hospodárske a klimatické výzvy. Podľa Komisie má priniesť strategickejší prístup, konsolidovať niekoľko existujúcich nástrojov EÚ a zaviesť flexibilný rámec reagujúci na krízy na podporu investícií do strategických odvetví, ako sú čisté technológie, špičkové technológie, biotechnológie a zdravotníctvo, vesmír a obrana, kritické suroviny a emisne neutrálny priemysel.

05 ECF je relevantný aj pre vyvíjajúce sa globálne iniciatívy štátnej pomoci, ktoré podnietili výzvy na väčšiu finančnú autonómiu EÚ a zrýchlenú investičnú podporu. Cieľom tohto návrhu Komisie je takisto aspoň čiastočne riešiť odporúčania uvedené v Draghiho správe z roku 2024 o budúcnosti európskej konkurencieschopnosti a v Lettovej správe z roku 2024 o budúcnosti jednotného trhu (bod 1 dôvodovej správy dokumentu COM(2025) 555 final).

06 Tento návrh úzko súvisí s návrhom 10. rámcového programu v oblasti výskumu a technického rozvoja (RP10) alebo s programom Horizont Európa. Spoločne by „zaručili bezproblémový postup od základného výskumu k aplikovanému výskumu až po startupy a scaleupy“ (dôvodová správa dokumentu COM(2025) 543 final). Z programov Horizont Európa aj ECF sa môžu výslovne podporovať akcie s dvojakým použitím a navrhuje sa, aby sa do návrhu ECF zahrnul aj osobitný program pre výskumné a inovačné činnosti v oblasti obrany (pozri aj stanovisko 02/2026 k programu Horizont Európa, bod 10).

07 Plánuje sa, že programy ECF a Horizont Európa budú mať spoločne rozpočet vo výške 409 mld. EUR (362 mld. EUR v cenách z roku 2025). To predstavuje približne 21 % celkového navrhovaného rozpočtu viacročného finančného rámca (VFR) na roky 2028 – 2034 vo výške 1 984 mld. EUR (1 763 mld. EUR v cenách z roku 2025).

08 Ako sa uvádza v dôvodovej správe, Komisia spolu s ECF navrhuje vytvoriť rozpočtový nástroj na posilnenie európskej konkurencieschopnosti a odolnosti v technológiách a strategických odvetviach, ktoré sú rozhodujúce pre konkurencieschopnosť EÚ, od kolaboratívneho výskumu až po rozširovanie, inováciu, priemyselné využitie a zavádzanie infraštruktúry a výrobu vrátane zručností, a na podporu projektov a spoločností vrátane MSP, startupov, väčších spoločností, univerzít a výskumných subjektov. ECF by sa mal využívať aj ako pákový nástroj na prilákanie súkromných, inštitucionálnych a vnútroštátnych investícií (pozri dôvodovú správu, oddiel 1. Kontext návrhu). V ***prílohe II*** sa nachádzajú ďalšie informácie o navrhovanom programe ECF a jeho právnom základe.

09 Program Horizont Európa, ku ktorému EDA poskytuje samostatné stanovisko (pozri aj stanovisko 02/2026), sa zachová ako samostatný program v rámci ECF s vlastným nariadením a výrazne zvýšeným rozpočtom vo výške približne 175 mld. EUR (155 mld. EUR v cenách z roku 2025) (***príloha IV*** a ***ilustrácia 1***).

10 Ďalších 14 programov zo súčasného VFR bude zoskupených do štyroch osobitných „segmentov politiky“, ktoré spolu predstavujú ďalších 231,4 mld. EUR (207,5 mld. EUR v cenách z roku 2025) (článok 1, článok 3 ods. 2 a článok 4):

- Prechod na čistú energiu a dekarbonizáciu priemyslu s rozpočtom približne 26,2 mld. EUR (23,3 mld. EUR v cenách z roku 2025), teda 11 % celkového rozpočtu bez programu Horizont Európa,
- Zdravie, biotechnológia, poľnohospodárstvo a biohospodárstvo s rozpočtom približne 22,6 mld. EUR (20 mld. EUR v cenách z roku 2025), teda 9 % celkového rozpočtu,
- Podpora vedúceho postavenia v digitálnej oblasti s rozpočtom približne 54,8 mld. EUR (48,5 mld. EUR v cenách z roku 2025), teda 22 % celkového rozpočtu,
- Odolnosť a bezpečnosť, obranný priemysel a vesmír s rozpočtom približne 130,7 mld. EUR (115,7 mld. EUR v cenách z roku 2025), teda 53 % celkového rozpočtu.

Okrem toho sa plánuje, že prierezové činnosti vykonávané najmä prostredníctvom nástroja ECF InvestEU budú mať rozpočet vo výške 11,0 mld. EUR (9,7 mld. EUR v cenách z roku 2025), teda 5 % celkového rozpočtu.

Ilustrácia 1 | ECF 2028 – 2034 – Prioritné pridelené rozpočtové prostriedky (v mld. EUR v bežných cenách)

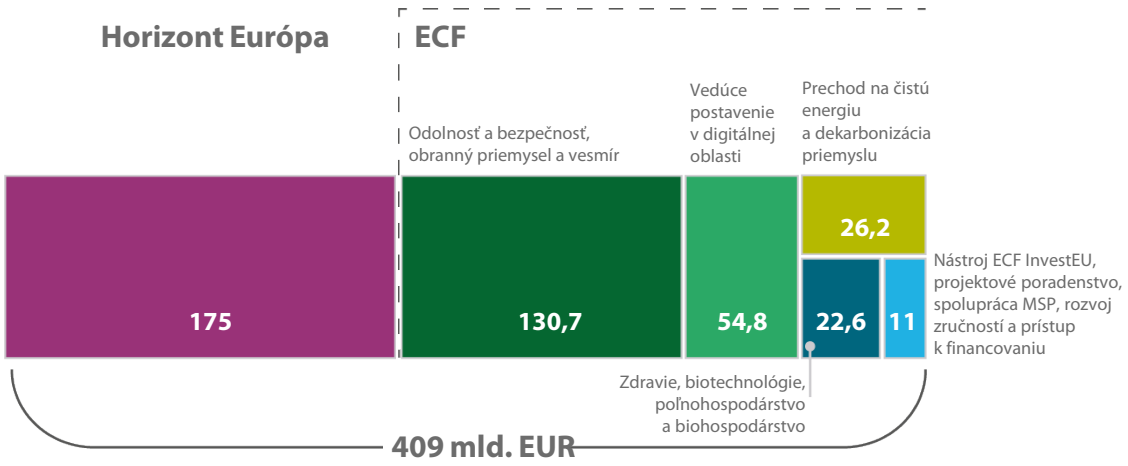

Zdroj: Európska komisia, sumy v bežných cenách.

11 Okrem toho súčasný Inovačný fond zostáva samostatným programom v rámci ECF a na ciele v oblasti konkurencieschopnosti poskytne finančné prostriedky vo výške približne 41 mld. EUR (35 mld. EUR v cenách z roku 2025).

12 Tieto dva legislatívne návrhy by dopĺňal jediný akt, ktorým sa zriaďujú spoločné podniky, keďže ECF aj Horizont Európa sa môžu vykonávať prostredníctvom spoločných podnikov, ak je to potrebné na dosiahnutie ich cieľov, pričom „počet spoločných podnikov [by mal byť] čo najviac obmedzený“ (odôvodnenie 13).

Hlavné odkazy

13 Podľa nášho názoru sme v súvislosti s navrhovaným nariadením identifikovali niekoľko kľúčových pripomienok. Sú zhrnuté ďalej a podrobnejšie rozpracované v týchto pododdieloch hlavných odkazov:

Rámček 1

Prehľad hlavných odkazov

- **Pridaná hodnota EÚ:** Investície do priorít na úrovni celej EÚ, ako je zelená a digitálna transformácia, odolnosť a konkurencieschopnosť, majú strategický význam, ktorý členské štáty nemôžu riešiť samostatne. Maximálnu pridanú hodnotu EÚ nie je možné dosiahnuť a využiť ako podporu pri zostavovaní rozpočtu bez jej posúdenia, vymedzenia a jednotného uplatňovania.

- **Zosúladenie cieľov výdavkov s politickými prioritami pre celú EÚ:** V návrhu nariadenia o ECF sa nešpecifikujú prostriedky, ktorými sa majú dosiahnuť ciele európskeho semestra, ani to, ako sa získa prehľad únijných a vnútroštátnych finančných tokov. Komisia by mala uviesť, ako bude návrh riešiť strategické závislosti EÚ a že financovanie konkurencieschopnosti bude založené na zásadách uvedených v bode 15 tohto stanoviska.

- **Rozpočtová flexibilita:** Cieľom návrhu je rôznymi prostriedkami zvýšiť rozpočtovú flexibilitu a stanovuje sa v ňom model vykonávania nástroja InvestEU, do ktorého sú zapojené rôzne zainteresované strany. Komisia by mala objasniť zdroje NRPP pre ECF a súvisiace dôsledky štátnej pomoci, stanoviť poplatky za riadenie na primerane nízkej úrovni a upresniť minimálne požiadavky na revolvingovú kapacitu.

- **Zjednodušenie programu a postupov:** Vítame jednotný súbor pravidiel, harmonizované platby, jednotnú výmenu údajov a širšie zjednodušujúce opatrenia, ale žiadame o objasnenie kľúčových prvkov, ako je „pečať konkurencieschopnosti“ a usmernenie k rizikám pri verejnom obstarávaní. Takisto vítame navýšenie pri dôležitých projektoch spoločného európskeho záujmu (IPCEI), ale chceli by sme získať uistenie o rovnakom zaobchádzaní a obmedzenom narušení trhu a vyzývame k preskúmaniu toho, či financovanie, ktoré nie je spojené s nákladmi, je vhodné pre väčšinu výdavkov na výskum a inovácie.

- **Výkonnostný rámec:** V návrhu ECF chýba povinnosť týkajúca sa správy o vykonávaní a *ex post* hodnotenia programu ECF, ktoré sú stanovené vo výkonnostnom rámci pre rozpočet po roku 2027, ktorého sa týka pripravované stanovisko EDA.

- **Dodržiavanie predpisov, transparentnosť, zodpovednosť a vysledovateľnosť vynaložených prostriedkov:** Očakáva sa, že pri ECF sa budú využívať všeobecnejšie systémy vykonávania a financovania a bude sa viac spoliehať na inovatívne prístupy, ako je obstarávanie vo fáze pred komerčným využitím či financovanie, ktoré nie je spojené s nákladmi, čo v súvislosti s dodržiavaním predpisov prináša nové riziká. Komisia musí zaistiť súlad s právnymi predpismi, transparentnosť, vyvodzovanie zodpovednosti a vysledovateľnosť vynaložených prostriedkov.

- **Právomoc EDA na vykonanie auditu:** Keďže rozpočet ECF bude spravovať Komisia buď priamo (aj prostredníctvom výkonných agentúr), alebo nepriamo (prostredníctvom spoločných podnikov), EDA bude mať plné právomoci na vykonanie auditu všetkých foriem financovania výskumu a inovácií.

14 Podľa Komisie bude ECF úzko prepojený s programom Horizont Európa. Oba mechanizmy spolu poskytnú možnosti plynulého financovania výskumu a inovácií v rôznych fázach, od prvotnej myšlienky až po vstup na trh (pozri dôvodovú správu, oddiel 1: “Kontext návrhu“ a odôvodnenie 53). Z ECF sa môžu financovať aj výskumné opatrenia v rámci osobitného programu pre výskum v oblasti obrany zahrnutého do segmentu politiky „Odolnosť a bezpečnosť, obranný priemysel a vesmír“.

15 Podľa Komisie umožnia dva samostatné fondy (ECF a Horizont Európa) jasnejšie mandáty: každý nástroj sa bude zameriavať na odlišné ciele, čo umožní prispôsobené financovanie a flexibilitu. Toto rozdelenie však so sebou prináša aj riziká fragmentácie, prekrývajúcich sa iniciatív a zbytočnej administratívnej zložitosti. Mohlo by to potenciálne oslabiť koordináciu a synergie medzi politikami v oblasti výskumu, inovácií a priemyslu v rámci EÚ. Komisia by mala ďalej objasniť svoje dôvody na predloženie dvoch samostatných návrhov.

16 V ***prílohe III*** sa poskytuje prehľad kľúčových prvkov, ktoré Komisia navrhla pre ECF s cieľom zjednodušiť a spružniť vykonávanie programu. V tejto fáze je ťažké posúdiť, či všetky navrhované opatrenia možno reálne vykonať, pretože chýbajú podrobnejšie informácie o navrhovaných nových pravidlách a vykonávacích usmerneniach. Ako sme už uviedli v našom informačnom dokumente z roku 2018, vypracovanom pred VFR na obdobie 2021 – 2027, zastávame názor, že verejnej diskusii a rozhodovaniu o budúcom VFR by prospelo, ak by sa dohodlo na vymedzení pridanej hodnoty EÚ a jeho dôslednom uplatňovaní. Chýbajúce vymedzenie pridanej hodnoty zostáva výzvou, a preto tento bod opätovne zdôrazňujeme v súčasnom návrhu.

Pridaná hodnota EÚ

17 Pojem pridanej hodnoty EÚ sa spomína ako hlavná zásada v dôvodovej správe návrhu, v legislatívnom finančnom a digitálnom výkaze. Vymedzuje sa predovšetkým ako schopnosť EÚ dosiahnuť výsledky, ktoré členské štáty nemôžu dosiahnuť samy, a to prostredníctvom väčšieho rozsahu, cezhraničnej spolupráce a strategického zamerania.

18 Podľa Komisie by navrhovaný ECF maximalizoval pridanú hodnotu EÚ združovaním zdrojov, mobilizáciou súkromných investícií a podporou projektov od výskumu až po zavedenie do praxe (rámec návrhu 1.6, bod 2 dôvodovej správy, odôvodnenie 58 a článok 49).

19 Podľa návrhu bude ECF štruktúrovaný na štyri segmenty politiky (článok 3), z ktorých tri sú v súlade s cezhraničnými výzvami: zelená a digitálna transformácia, odolnosť a konkurencieschopnosť. Okrem toho sa zameriava na investície do priorít na úrovni EÚ a do oblastí strategického významu pre EÚ (odôvodnenie 2), ktoré členské štáty nedokážu úspešne riešiť samostatne (odôvodnenie 6). V návrhu sa tiež predpokladá, že ECF sa zameriava na verejné statky na úrovni EÚ (odôvodnenie 58, články 3 a 19): investície a kapacity, ktoré prinášajú výhody na úrovni EÚ a presahujú to, čo by mohol dosiahnuť každý členský štát samostatne. V návrhu sa odkazuje aj na zásady, ako sú proporcionalita a subsidiarita, v ktorých sa stanovuje, že opatrenia na úrovni EÚ sú navrhnuté tak, aby využívali úspory z rozsahu, zabezpečili cezhraničnú spoluprácu a zabránili fragmentácii vnútroštátnych prístupov.

20 Na základe uvedených skutočností sa v návrhu Komisie predpokladá, že program ECF už v štádiu návrhu prispeje k dosiahnutiu pridanej hodnoty EÚ. Pridaná hodnota EÚ preto nie je zahrnutá ako formálne výberové kritérium alebo kritérium udeľovania pre opatrenia financované z ECF.

21 Ako už bolo uvedené v našom preskúmaní 03/2025, domnievame sa, že koncepciu pridanej hodnoty EÚ by mali všetky inštitúcie EÚ chápať rovnako a mala by byť vyjadrená

v primeranom politickom vyhlásení alebo právnych predpisoch EÚ, aby bola plne účinná. Inými slovami, pridaná hodnota EÚ sa dá účinne merať len vtedy, ak je jasne vymedzená a dôsledne sa uplatňuje. Vo februári 2025 Komisia vo svojom oznámení s názvom Na ceste k budúcemu VFR uviedla, že budúci rozpočet EÚ by sa mal zamerať na spoločné výzvy, pri ktorých výdavky na európskej úrovni vytvárajú najvyššiu pridanú hodnotu EÚ. Poznamenávame však, že ani súčasný právny rámec EÚ, ani návrhy Komisie týkajúce sa budúceho VFR neposkytujú vymedzenie pojmu pridaná hodnota EÚ.

22 Pripomíname tiež, že v našom preskúmaní 03/2025 sme konštatovali, že Komisia ešte nevykonala posúdenie pridanej hodnoty EÚ súčasných programov na roky 2021 – 2027 (vrátane tých, ktoré sa majú začleniť do navrhovaného ECF). Okrem toho, hoci využívanie súkromných a vnútroštátnych finančných prostriedkov je hlavným cieľom ECF, v návrhu sa neuvádzajú žiadne podrobnosti o úrovni financovania, ktoré sa takto získa, ani o spôsobe, ako sa získa.

23 Ako sme už uviedli v našom informačnom dokumente z roku 2018, vypracovanom pred VFR na obdobie 2021 – 2027, zastávame názor, že verejnej diskusii a rozhodovaniu o budúcom VFR by prospelo, ak by sa dohodlo na vymedzení pridanej hodnoty EÚ a jeho dôslednom uplatňovaní. Túto obavu spomíname znovu s ohľadom na rokovania o návrhoch VFR na obdobie po roku 2027 a ich prijatie.

Zosúladenie cieľov výdavkov s politickými prioritami pre celú EÚ

24 V návrhu sa predpokladá, že výdavky z ECF sa zosúladia s cieľmi pre celú EÚ, pričom sa zohľadnia národné a regionálne osobitosti, a to v súlade s požiadavkami transparentnosti a rovnakého zaobchádzania. ECF sa použije najmä na financovanie opatrení, ktorými sa riešia opakujúce sa štrukturálne výzvy, ako je inovačná priepasť, dekarbonizácia a digitalizácia, na ktoré sa často odkazuje v európskom semestri (odôvodnenia 3, 8, 22, 34 a 47, článok 7 a dôvodová správa, body 1 a 2).

25 Poznamenávame však, že v návrhu sa výslovne neodkazuje na proces európskeho semestra, ktorý je hlavným rámcom EÚ pre koordináciu hospodárskych a sociálnych politík a dohľad nad nimi. Hoci sa štrukturálne reformy riešia nepriamo prostredníctvom segmentov politiky, najmä v oblastiach prechodu na čistú energiu a odolnosti, v návrhu sa nevysvetľuje, ako zabezpečiť súlad s európskym semestrom ako dôležitým koordinačným mechanizmom na úrovni EÚ.

26 Okrem toho sme v našej osobitnej správe 07/2021 upozornili na skutočnosť, že nebolo jasné, aké sú ciele a vplyv niektorých kľúčových opatrení na podporu využívania vesmírnych služieb EÚ, a že Komisia len čiastočne využila príležitosť na presadenie týchto služieb prostredníctvom právnych predpisov alebo noriem EÚ. Tento právny návrh považujeme za príležitosť na riešenie týchto nedostatkov.

27 Okrem toho sa vo viacerých našich auditoch poukázalo na závislosti a zraniteľné miesta, ktorým EÚ čelí v kľúčových odvetviach (pozri napríklad osobitnú správu 03/2022, osobitnú správu 15/2023, osobitnú správu 11/2024 a osobitnú správu 12/2025). Domnievame sa preto, že Komisia by mala objasniť, ako návrh pomôže prekonať strategické závislosti EÚ (v súlade s odôvodneniami 28 a 30 návrhu).

28 Poznamenávame tiež, že v návrhu Komisie sa počíta s jednotným segmentom politiky pre „Odolnosť a bezpečnosť, obranný priemysel a vesmír“ (článok 1 ods. 2 písm. d)). Z rozpočtového hľadiska ide o najväčší segment politiky ECF, ktorý predstavuje viac ako polovicu (53 %) navrhovaného financovania (pozri bod ***10***). Spája štyri programy EÚ, ktoré prispievajú ku konkurencieschopnosti EÚ v oblasti obrany, konkrétne Európsky obranný fond, akt na podporu výroby munície, nástroj na posilnenie európskeho obranného priemyslu prostredníctvom spoločného obstarávania a Program pre európsky obranný priemysel (EDIP). Táto štruktúra sa odráža v pilieri II návrhu programu Horizont Európa (pozri aj stanovisko 02/2026 k programu Horizont Európa, bod 44).

29 V našom stanovisku 02/2024 sme konštatovali, že financovanie EÚ na podporu vojenskej mobility a obranných spôsobilostí nezodpovedá stanoveným cieľom; vyzvali sme Komisiu, aby zvážila doplnenie stratégie v oblasti európskeho obranného priemyslu o dlhodobú stratégiu financovania EDIP ako súčasť budúceho VFR. Návrh ECF je krokom k riešeniu týchto obáv. Hoci uznávame, že vesmírne technológie sú rozhodujúce pre obranné technológie a technológie dvojakého použitia, domnievame sa, že Komisia by mala v rámci tohto segmentu politiky poskytnúť aspoň orientačné rozčlenenie podľa čiastkovej politiky a podzložky.

30 Celkovo a podobne, ako sme už uviedli v osobitnej správe 18/2025, sa domnievame, že návrh Komisie neposkytuje vhodný základ na analýzu potrieb a rizík, ktoré by mal riešiť rozpočet EÚ (ktorý predstavuje menej ako 1 % HDP EÚ, a preto môže pokryť len malú časť celkových investičných potrieb v členských štátoch). Okrem toho sa vo viacerých našich auditoch zistili nedostatky v koordinácii medzi tokmi financovania EÚ a vnútroštátnymi tokmi financovania, ako sa uvádza aj v odôvodnení 87 návrhu (pozri napríklad osobitnú správu 15/2022, osobitnú správu 12/2025, osobitnú správu 11/2024, osobitnú správu 15/2023, osobitnú správu 23/2022 a preskúmanie 05/2025). Zostáva nejasné, ako Komisia získa úplný a konsolidovaný prehľad o rôznych finančných tokoch EÚ a vnútroštátnych finančných tokoch, a najmä tých, ktoré podporujú odvetvia financované z ECF. V dôsledku

toho je ťažšie správne zacieliť ECF, ako aj iné nástroje EÚ a zabezpečiť komplementárnosť a zabrániť prekrývaniu s vnútroštátnymi nástrojmi financovania. V tejto súvislosti poznamenávame, že niektoré investície, ako je vojenská mobilita, sú oprávnené na financovanie aj v rámci iných nástrojov EÚ vrátane novo navrhnutého Nástroja na prepájanie Európy alebo nariadenia o plánoch národného a regionálneho partnerstva (NRPP).

31 V oblasti priemyselnej politiky a konkurencieschopnosti sa pri našich auditoch zistilo, že súčasné postupy často vedú k svojvoľne stanoveným cieľom EÚ, ktoré sa často nesplnia, a že finančné prostriedky EÚ pridelené na ich dosiahnutie predstavujú len malú časť celkových potrieb (pozri napríklad osobitnú správu 03/2022 a osobitnú správu 12/2025). V tejto súvislosti poznamenávame, že Komisia má v úmysle využiť nástroj na koordináciu v oblasti konkurencieschopnosti na zabezpečenie synergií s vopred pridelenými balíkmi finančných prostriedkov na vnútroštátnej a regionálnej úrovni, najmä v rámci NRPP (pozri ***rámček 2***). Domnievame sa však, že Komisia by mala ďalej objasniť mechanizmy koordinácie, ako je pravidelný štruktúrovaný dialóg s členskými štátmi, stanovenie spoločných priorít a požiadavky na výmenu informácií (pozri aj bod ***25***).

Rámček 2

Nástroj na koordináciu v oblasti konkurencieschopnosti

Komisia 29. januára 2025 uverejnila oznámenie s názvom „Kompas konkurencieschopnosti pre EÚ“, ktoré má slúžiť ako strategický rámec na usmernenie jej politiky a legislatívneho programu počas nadchádzajúceho päťročného obdobia. Oznámila tiež zámer navrhnúť nový nástroj na koordináciu v oblasti konkurencieschopnosti, ktorý má uľahčiť spoločné opatrenia s členskými štátmi týkajúce sa spoločných priorít v oblasti konkurencieschopnosti v strategicky dôležitých oblastiach a projektoch spoločného európskeho záujmu.

32 Nakoniec považujeme za nevyhnutné, aby sa v navrhovanom nariadení o ECF výslovnejšie uviedlo, že financovanie EÚ v oblasti konkurencieschopnosti bude založené na týchto zásadách: excelentnosť alebo kvalita navrhovaných opatrení, ich očakávaný vplyv (napríklad potenciál spoločenských prínosov a rozsah a udržateľnosť navrhovaných opatrení) a hľadiská súvisiace s ich vykonávaním. V prípade ECF by sa hľadiská súvisiace s vykonávaním opatrení mali vzťahovať na aspekty uskutočniteľnosti aj škálovateľnosti (ako je pracovný plán projektu, zapojené subjekty, účinnosť navrhovaného prístupu alebo potenciál priemyselnej výroby).

Rozpočtová flexibilita

33 Podľa návrhu Komisie sa bude ECF zameriavať na zvýšenie rozpočtovej flexibility prostredníctvom združovania zdrojov v rámci štyroch segmentov politiky fondu, urýchlenia postupov, zjednodušenia prístupových a riadiacich štruktúr a využívania jednotného súboru pravidiel (odôvodnenie 82 a oddiel 2).

34 Navrhovaný ECF umožní skombinovať dlhodobú stabilitu so schopnosťou rýchlo prerozdeliť finančné prostriedky v rôznych oblastiach politiky (odôvodnenia 4 a 41, dôvodová správa body 1 a 3). V tejto súvislosti upozorňujeme na to, že členské štáty, inštitúcie, orgány a agentúry EÚ, krajiny mimo EÚ, medzinárodné organizácie, medzinárodné finančné inštitúcie alebo iné tretie strany môžu „pre ECF sprístupniť dodatočné finančné alebo nefinančné príspevky“. V tejto súvislosti sa osobitne spomínajú zdroje z NRPP, ktoré by sa mohli použiť na podporu excelentných, ale inak nefinancovaných projektov, na zvýšenie účasti nedostatočne zastúpených členských štátov alebo regiónov a na zníženie administratívnej záťaže prostredníctvom centralizovaného výberu (článok 5). Stále však nie je jasné, ako to bude fungovať, čo vytvára riziko prekrývania, dvojitého financovania a dvojitého podávania správ, čo by sa malo zmierniť jasnými pravidlami monitorovania a podávania správ.

35 Okrem toho sa na rozdiel od súčasného obdobia (článok 26 nariadenia o spoločných ustanoveniach) nenavrhuje žiadny strop pre presuny. Finančné prostriedky, s ktorými Komisia hospodári priamo, ako sa navrhuje pre ECF, sú zvyčajne vyňaté z pravidiel EÚ o štátnej pomoci. Ak však finančné prostriedky prevedené členskými štátmi zostanú vyčlenené na opatrenia v tej istej krajine, vzniká otázka, do akej miery sa pravidlá štátnej pomoci musia uplatňovať na prevedené sumy, a ak áno, či by sa mohli použiť zjednodušené postupy. Domnievame sa, že Komisia by mala tieto záležitosti objasniť.

36 V návrhu sa napokon vyžaduje, aby sa v rámci nástroja InvestEU poskytovala rozpočtová záruka a finančné nástroje na mobilizáciu dodatočných investícií v celej Únii na podporu európskej konkurencieschopnosti v oblasti strategických technológií, služieb a odvetví (odôvodnenie 67). V návrhu sa stanovuje aj široký a flexibilný model vykonávania nástroja InvestEU, do ktorého je zapojená komunita implementujúcich partnerov vrátane skupiny EIB, medzinárodných finančných inštitúcií, národných podporných bánk a inštitúcií a vo výnimočných prípadoch súkromnoprávnych subjektov spravovaných právom členského štátu alebo právom EÚ (článok 25). V tejto súvislosti pripomíname, že Komisia by mala zabezpečiť, aby boli poplatky za riadenie stanovené na primerane nízkej úrovni (pozri aj bod *52*).

37 Podľa článku 5 návrhu sa spätné toky prostriedkov z ECF a z predchádzajúcich finančných nástrojov a rozpočtových záruk použijú ako vonkajšie pripísané príjmy na dosiahnutie

cieľov ECF. Vo viacerých našich auditoch (napríklad v našej osobitnej správe 03/2019, osobitnej správe 06/2021, osobitnej správe 05/2023 a osobitnej správe 24/2025) sme však zdôraznili, že finančné nástroje sa nevyužívajú v plnej revolvingovej kapacite (inými slovami, počet prípadov, keď sa dostupné finančné prostriedky použijú na úvery, záruky a kapitálové podiely počas vykonávania programu, je nižší, ako by mohol byť). Domnievame sa, že tento aspekt musí Komisia ďalej objasniť.

38 Podľa článku 21 návrhu sa nástroj ECF InvestEU bude implementovať s použitím minimálnej sumy, ktorú možno zvýšiť o príspevky z pracovných programov v segmentoch politiky ECF a z iných programov EÚ. Príspevky na tvorbu rezerv na rozpočtové záruky a financovanie finančných nástrojov preto nie sú vopred vymedzené. Takisto sa domnievame, že v návrhu nie je jasné, ako sa bude alokovať suma rozpočtovej záruky alebo finančného nástroja, najmä ak sa podpora kombinuje s nenávratnou podporou v rámci operácie kombinovaného financovania alebo ak je zverená súkromnoprávnym subjektom. Konkrétne, na rozdiel od predchádzajúcich programov rozpočtových záruk sa v navrhovanom programe nestanovuje žiadny multiplikačný cieľový účinok na meranie objemu mobilizovaných investícií. To môže sťažiť účinné monitorovanie a posudzovanie vplyvu nástroja. V osobitnej správe 07/2025 sme odporučili, aby Komisia informovala o investíciách mobilizovaných na základe financovania podporovaného EÚ, ktoré bolo podpísané a vyplatené konečným príjemcom.

Zjednodušenie programu a postupov

Jednotný súbor pravidiel a ďalšie procedurálne zjednodušenia

39 Navrhovaným nariadením o ECF by sa vytvoril jednotný súbor pravidiel pre program Horizont Európa aj pre ECF, ako aj štandardizované platobné podmienky pre granty a finančné nástroje (záruky, úvery alebo vlastný kapitál) a jednotná brána pre účastníkov, čím by sa uľahčil prístup k financovaniu EÚ (článok 6). Reaguje to na výzvy na zjednodušenie a synergie a pomáha riešiť nedostatky, ktoré sme zistili v predchádzajúcich správach, ako je osobitná správa 07/2024, a vítame to. Chceli by sme však zdôrazniť, že účinné zjednodušenie si vyžaduje viac než len spoločné pravidlá; znamená to aj zosúladenie alebo štandardizáciu a stabilné postupy a používanie spoločných systémov IT. Okrem toho môže byť v praxi náročné uplatňovať jednotný súbor pravidiel na takú širokú a rôznorodú oblasť výdavkov, ako je oblasť, na ktorú sa vzťahuje ECF.

40 Vítame aj návrh Komisie na súbor nástrojov ECF, ktorý nahrádza roztrieštené nástroje finančného inžinierstva, z ktorých niektoré boli predtým mimo rozpočtu alebo fungovali

podľa samostatných pravidiel, a integruje nástroje, ktoré boli predtým rozptýlené (granty, záruky, kapitál, kombinované financovanie), do jednotného rozpočtového rámca (kapitola II). Touto integráciou by mala znížiť závislosť od *ad hoc* mimorozpočtových iniciatív a predstavuje potenciálny krok smerom k zjednodušeniu. Avšak to, či tieto opatrenia povedú k zamýšľanému zefektívneniu, sa ešte len ukáže.

41 Navrhuje sa vytvorenie „pečate konkurencieschopnosti“. Pečať bude identifikovať projekty, ktoré by mohli využívať kombinované financovanie (dôvodová správa, odôvodnenie 47 a článok 8) a zjednodušený postup podávania žiadostí, čím sa zvýši zrozumiteľnosť pre predkladateľov projektov, ktorí žiadajú o prístup k financovaniu. Komisia by však mala poskytnúť ďalšie objasnenia o tom, ako by tieto mechanizmy fungovali v praxi a ako sa v tomto návrhu zohľadnili poznatky získané z podobných iniciatív (napríklad „pečať suverenity (pečať STEP)“ alebo „pečať excelentnosti“). V tejto súvislosti upozorňujeme najmä na potrebu zosúladenia pravidiel štátnej pomoci (pozri napríklad našu osobitnú správu 23/2022 a stanovisko 02/2025).

42 Komisia by okrem toho mala uviesť, či je cieľom „pečate konkurencieschopnosti“ pomôcť projektom, ktoré už sú financované z ECF, získať dodatočné financovanie (buď z iných zdrojov EÚ, alebo vnútroštátnych zdrojov), alebo či je jej cieľom poskytnúť alternatívne financovanie pre projekty, ktorým bola pečať udelená, ale ktoré neboli financované z dôvodu rozpočtových obmedzení ECF. V tejto súvislosti tiež poznamenávame, že pre program Horizont Európa Komisia navrhuje len druhú možnosť (pozri článok 8 ods. 3 navrhovaného nariadenia o programe Horizont Európa). V navrhovanom nariadení o ECF podobné objasnenie chýba.

43 Ako sa uvádza aj vo viacerých našich správach, domnievame sa, že je potrebné zjednodušiť a uľahčiť prístup k finančným prostriedkom EÚ. V článku 6 navrhovaného nariadenia sa uvádza, že na všetky politické ciele vrátane čistej technológie a priemyselnej politiky by sa mohlo využívať kombinované a kumulatívne financovanie a jednoduchší prístup prostredníctvom menšieho počtu integrovanejších nástrojov v rámci ECF. Ide o pozitívny krok smerom k zníženiu fragmentácie financovania a vítame aj návrh na vytvorenie jednotnej brány na uľahčenie prístupu, najmä pre malé a stredné podniky (MSP) a startupy.

44 Napokon s cieľom zjednodušiť postupy udeľovania Komisia navrhuje, aby sa vždy, keď je to odôvodnené, uplatňovali minimálne požiadavky stanovené v nariadení o rozpočtových pravidlách (článok 12 ods. 4). To sa líši od tradičného prístupu v tejto oblasti rozpočtu EÚ. V rámci tradičného prístupu sa uskutočňujú otvorené, súťažné výzvy na základe jasne stanovených kritérií, pričom sa poskytujú rozsiahle usmernenia o spôsobe hodnotenia návrhov; návrhy hodnotia nezávislí externí odborníci, žiadosti sa zoradia podľa hodnotenia odborníkov a návrhy s najvyšším počtom bodov získajú finančné prostriedky. Podľa článku

12 ods. 5 navrhovaného nariadenia by sa umožnilo, aby sa financovanie poskytovalo bez výzvy na predkladanie návrhov; v článku 12 ods. 9 sa stanovuje, že komisie pre vyhodnotenie nemusia byť zložené len z nezávislých externých odborníkov. Tým sa zvyšuje diskrečná právomoc Komisie a jej vykonávacích orgánov pri výbere projektov. Komisia by mala objasniť konkrétne okolnosti, za ktorých by sa tieto prístupy uplatňovali a aké záruky by zaviedla v takýchto prípadoch s cieľom zabezpečiť dodržiavanie zásad transparentnosti a rovnakého zaobchádzania.

Obstarávanie vrátane obstarávania vo fáze pred komerčným využitím

45 Komisia navrhuje zjednodušiť postupy verejného obstarávania inovačných riešení s cieľom zefektívniť a urýchliť vykonávanie v oblasti konkurencieschopnosti (články 15 a 20). Pravidlá verejného obstarávania platné pre príjemcov sú však stanovené na vnútroštátnej úrovni na základe smerníc EÚ; v prípade obstarávania orgánmi EÚ sú stanovené v nariadení o rozpočtových pravidlách. Nie sú preto špecifické pre jednotlivé fondy, ako je ECF. V tejto súvislosti by Komisia mala objasniť rozsah usmernení, ktoré má v úmysle vydať pre príjemcov finančných prostriedkov EÚ.

46 V oblasti výskumu a inovácií zohráva osobitnú úlohu obstarávanie vo fáze pred komerčným využitím (vymedzené v článku 2). To často zahŕňa získanie „priekopníckych“ riešení. Môžu sa uplatňovať aj osobitné podmienky týkajúce sa miesta výkonu obstaraných služieb, tovaru alebo prác (článok 10) a vlastníctvo výsledkov a prístup k nim. V návrhu programu Horizont Európa aj v návrhu ECF sa osobitne odkazuje na obstarávanie, a najmä na obstarávanie vo fáze pred komerčným využitím, ako na nástroj, ktorý majú používať príjemcovia, Komisia a iné vykonávacie orgány. V návrhu sa stanovuje, že v pracovných programoch a dokumentoch k výzvam sa stanovia podrobnejšie technické údaje o plnení rozpočtu v rámci celého súboru politík podporovaných z ECF vrátane osobitných kritérií oprávnenosti a kritérií udeľovania v závislosti od nástroja plnenia rozpočtu, a to v prípade grantov aj verejného obstarávania (odôvodnenie 50). Pokiaľ ide o politiku v oblasti bezpečnostného priemyslu, v článku 81 návrhu sa vlastníctvo konečného výrobku pripisuje EÚ, zatiaľ čo v článkoch 54 a 70 sa stanovujú pravidlá pre obranné a vesmírne prostriedky. Neplatí to však pre iné oblasti, na ktoré sa vzťahuje ECF.

47 A napokon, hoci obstarávanie vo fáze pred komerčným využitím ponúka výhody, pokiaľ ide o včasný prístup k inovačným riešeniam a technológiám, prináša so sebou aj osobitné riziká. Vyplývajú najmä z neistoty a viacfázového charakteru takéhoto obstarávania, čo sťažuje zabezpečenie pomeru medzi kvalitou a cenou a zodpovednosti. Preto by bolo potrebné osobitné usmernenia Komisie s cieľom zabezpečiť, aby nakupovaný tovar a služby boli v súlade s politickými prioritami a identifikovanými potrebami EÚ, aby bol

proces verejného obstarávania transparentný, konkurencieschopný a bez konfliktu záujmov, aby sa práva duševného vlastníctva riadne spravovali, aby existovali dostatočné dôkazy na podporu neskoršieho uvedenia na trh a aby sa vyvinuté riešenia riadne zaviedli.

Priame a nepriame riadenie (vrátane partnerstiev)

48 Program ECF by sa vykonával v rámci priameho alebo nepriameho riadenia (pozri oddiel 2 legislatívneho finančného a digitálneho výkazu „Opatrenia v oblasti riadenia“ a článok 12 ods. 2 návrhu). Platí to aj pre program Horizont Európa.

49 ECF sa bude vykonávať prostredníctvom pracovných programov, ktoré budú zahŕňať spoločné výskumné a inovačné akcie a ich osobitný rozpočet, a to v osobitne vyhradenej časti programov (článok 15 ods. 2). Vypracujú sa spoločné pracovné programy pre akcie spolupráce v oblasti výskumu a inovácií, v ktorých sa bude kombinovať financovanie z ECF a programu Horizont Európa. V návrhu sa však neuvádza, či sa kritériá udeľovania týkajúce sa pridelenie finančných prostriedkov z ECF stanovia v pracovných programoch alebo v osobitných výzvach. Vyzývame Komisiu, aby to objasnila.

50 Časť ECF v rámci priameho riadenia sa bude vykonávať prostredníctvom výkonných agentúr zriadených podľa nariadenia Rady č. 58/2003 (článok 6 a bod 1.7 rámca návrhu). Keďže štruktúra navrhovaných programov sa výrazne líši od súčasnej situácie, poznamenávame, že môže byť potrebné prehodnotiť počet a súčasnú štruktúru výkonných agentúr s cieľom náležite podporiť nové priority financovania stanovené v rámci ECF a programu Horizont Európa (***príloha V***). V tejto súvislosti by sa tiež mohlo posúdiť, či by právna forma úradu v rámci Komisie mohla poskytnúť vhodnejšiu a efektívnejšiu administratívnu štruktúru na podporu plnenia rozpočtu ECF/ programu Horizont Európa, najmä ak je zapojených niekoľko útvarov Komisie.

51 Pokiaľ ide o nepriame riadenie, v návrhu nariadenia sa navrhuje, aby sa časti ECF mohli vykonávať prostredníctvom európskych partnerstiev (odôvodnenia 13 a 53 a článok 12 ods. 11). Ide o spoločné iniciatívy, v rámci ktorých EÚ a verejní alebo súkromní partneri alebo obaja podporujú program činností so spoločnými nákladmi a spoločným vykonávaním. Spoločné podniky sú formou partnerstiev zriadených podľa článku 187 ZFEÚ; spájajú verejných a súkromných partnerov s cieľom podporiť výskum a inovácie (***príloha V***). V tejto súvislosti vítame navrhovanú zmenu v porovnaní so súčasným nariadením o programe Horizont Európa, aby sa stalo právnou požiadavkou, aby ostatní partneri poskytovali finančný príspevok aspoň v rovnakej výške ako EÚ a aby sa zrušila možnosť poskytovať vecné príspevky (pozri aj článok 11 návrhu programu Horizont Európa). V tejto súvislosti odkazujeme na naše pripomienky týkajúce sa spoločných podnikov, a najmä ich

administratívnych nákladov a organizačnej štruktúry, v našom stanovisku 02/2026 k návrhu programu Horizont Európa.

52 Komisia takisto navrhuje, aby ECF využíval poverené subjekty, ako sú Európska investičná banka (EIB), národné podporné banky a medzinárodné finančné inštitúcie, koordinované v rámci centralizovaného riadenia, podobné programu InvestEU (odôvodnenie 68, články 6 a 12). Tieto poverené subjekty budú pôsobiť pod priamym dohľadom Komisie so štandardnými povinnosťami v oblasti auditu a podávania správ (článok 2 ods. 12, článok 25 a bod 2 legislatívneho a finančného výkazu).

53 Považujeme za nevyhnutné, aby Komisia preskúmala, či sa navrhovaným zriadením ECF riešia predchádzajúce nedostatky Junckerovho Investičného plánu pre Európu z roku 2015 a či je štruktúra ECF dostatočne spoľahlivá na riadenie identifikovaných rizík a maximalizáciu pridanej hodnoty finančnej podpory EÚ (pozri našu osobitnú správu 07/2025, ako aj bod ***36***).

Dôležité projekty spoločného európskeho záujmu

54 V posledných rokoch bolo zriadených niekoľko dôležitých projektov spoločného európskeho záujmu v oblastiach, na ktoré sa vzťahujú štyri segmenty politiky programu Horizont Európa a ECF (odôvodnenie 58, články 2 a 19). V osobitnej správe 15/2023 a osobitnej správe 21/2024 sme poukázali na osobitné ťažkosti dôležitých projektov spoločného európskeho záujmu pri prístupe k verejnému financovaniu. V tejto súvislosti vítame návrh Komisie poskytnúť navýšenie prostriedkov na dôležité projekty spoločného európskeho záujmu, ako aj nadväzujúce projekty vychádzajúce z výsledkov dôležitých projektov spoločného európskeho záujmu prostredníctvom ECF (článok 19). Zároveň považujeme za potrebné, aby Komisia ďalej objasnila, ako zabezpečí, aby jej financovanie zostalo nediskriminačné, rešpektovalo podmienky rovnakého zaobchádzania a minimalizovalo narušenia trhu.

55 Pokiaľ ide o dôležité projekty spoločného európskeho záujmu v sektore obrany, z našej osobitnej správy 10/2023 vyplynulo, že účasť v jednotlivých členských štátoch bola nerovnomerná, čo nás viedlo k odporúčaniu, aby Komisia podnikla kroky na nápravu tohto problému. V tejto súvislosti poznamenávame, že cieľom návrhu Komisie je dosiahnuť širšiu geografickú účasť. Vítame túto ambíciu, ktorá sa zaoberá aj obavami uvedenými v našej osobitnej správe 15/2023, zdôrazňujeme však potrebu dodržiavať celkové kritériá excelentnosti, vplyvu a vykonávania, ktoré by mali byť základom celého financovania výskumu a inovácií (bod ***32***).

Mechanizmy financovania

56 V návrhu Komisie sa navrhuje, aby ECF využil všetky možnosti financovania dostupné podľa nariadenia o rozpočtových pravidlách (článok 12). V návrhu sa kladie osobitný dôraz na využívanie zjednodušeného vykazovania nákladov, ako sú jednorazové platby, ako aj platby založené na prístupe financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi. Domnievame sa však, že zjednodušené vykazovanie nákladov alebo financovanie, ktoré nie je spojené s nákladmi, nemusia byť v určitých prípadoch najvhodnejším mechanizmom financovania, najmä vzhľadom na to, že v návrhu sa neuvádzajú žiadne podrobnosti o tom, ako sa budú tieto platobné metódy vyberať a uplatňovať, a ich vykonávanie sa má teda stanoviť v budúcich pracovných programoch.

57 V tejto súvislosti pripomíname aj naše posúdenie rizík a príležitostí spojených s využívaním financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi, na správne finančné riadenie rozpočtu (pozri napríklad našu výročnú správu za rok 2022 a našu výročnú správu za rok 2024). Na rozdiel od zjednodušeného vykazovania nákladov sa však systém financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi, doteraz využíval len vo veľmi obmedzenej miere v troch zo štrnástich súčasných programov, na ktoré sa vzťahuje ECF, väčšinou na osobitné druhy opatrení. Vzhľadom na naše predchádzajúce zistenia auditu Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti (pozri napríklad preskúmanie 03/2025 a preskúmanie 02/2025) navrhujeme, aby Komisia dôkladne posúdila, či je táto možnosť financovania vhodná pre väčšinu navrhovaných výdavkov na výskum a inovácie.

58 V článku 20 navrhovaného nariadenia o ECF sa stanovujú zrýchlené postupy vyplácania, ktoré sa opierajú o predbežné hodnotenie a odkladajú obmedzené kontroly na fázy po udelení. Takýto prístup prináša príležitosti aj riziká. V tejto súvislosti považujeme za nevyhnutné, aby Komisia vykonala dôkladné posúdenie rizík a zaviedla záruky na zmiernenie a riadenie zistených rizík. V tejto súvislosti sa v návrhu Komisie odkazuje na *ex post* audity a hodnotenia s cieľom zabezpečiť zodpovednosť. Navrhuje sa v ňom aj obmedzenie oprávnenosti na vopred skontrolované projekty (ako sú projekty, ktorým boli udelené „pečate excelentnosti“ alebo „pečate konkurencieschopnosti“). V osobitnej správe 07/2024 sme upozornili, že samotné opatrenia *ex post* nemusia stačiť na riešenie týchto rizík.

Programové výbory

59 Skutočnosť, že existujú dva samostatné návrhy (Horizont Európa a ECF), umožňuje jasnejšie mandáty a väčšiu flexibilitu, pričom každý nástroj rieši odlišné ciele prostredníctvom prispôsobeného financovania. Prinieslo by to so sebou však aj riziká fragmentácie, prekrývajúcich sa iniciatív a zvýšenej administratívnej zložitosti. To by mohlo potenciálne

oslabiť koordináciu a synergie medzi politikami v oblasti výskumu, inovácií a priemyslu v rámci EÚ (pozri aj stanovisko 02/2026 k programu Horizont Európa, bod 44).

60 V článku 83 sa stanovuje štruktúra výboru ECF, ktorý sa skladá zo všeobecného výboru a siedmich podvýborov pre jednotlivé odvetvia. Ešte nie je jasné, či táto štruktúra zabezpečí súdržnosť politík, koordináciu a pravidelnú výmenu informácií účinným a efektívnym spôsobom (pozri aj stanovisko 02/2026 k programu Horizont Európa, bod 44).

61 Komisia okrem toho navrhuje zriadiť rôzne poradné orgány, ako je rada strategických zainteresovaných strán ECF (článok 14), Poradný výbor pre vesmír a obranu (článok 41) a Poradná rada pre obranný priemysel (článok 56). Vyzývame Komisiu, aby podrobnejšie objasnila úlohy a povinnosti týchto orgánov a určila, ako budú spolupracovať v rámci konzultačných postupov a postupov preskúmania, aby sa zabránilo zbytočnej zložitosti riadenia a zlepšilo sa vyvodzovanie zodpovednosti (pozri aj osobitnú pripomienku v bode ***71***).

Výkonnostný rámec

62 Podávanie správ, monitorovanie a hodnotenie navrhovaného programu ECF sa bude vykonávať v súlade s výkonnostným rámcom pre rozpočet na obdobie po roku 2027 na základe spoločného súboru ukazovateľov. To je zahrnuté v návrhu nariadenia Komisie, ktorým sa stanovuje rámec sledovania výdavkov a výkonnosti rozpočtu a ďalšie horizontálne pravidlá pre programy a činnosti Únie, ku ktorému EDA poskytuje samostatné stanovisko. V tejto súvislosti už môžeme uviesť, že väčšina ukazovateľov stanovených v prílohe I k navrhovanému výkonnostnému rámcu sa týka výstupov (napr. počtu podporovaných spoločností), a nie výsledkov alebo vplyvu.

63 Podľa návrhu ECF musí Komisia každoročne podávať správu o tom, ako výdavky z ECF prispeli k jej politickým cieľom (legislatívny a finančný výkaz, bod 2.1 a bod 5 dôvodovej správy). V tejto súvislosti by sme už chceli poukázať na to, že kvalita a spoľahlivosť údajov z monitorovania pre ECF bude vo veľkej miere závisieť od poverených subjektov (EIB, národné podporné banky, medzinárodné finančné inštitúcie) a členských štátov, pričom v navrhovanom texte sa nenachádza žiadny záväzný nezávislý mechanizmus overovania, ktorý by sa vyžadoval v právnych predpisoch. Bez ohľadu na to, či údaje oznámili tretie strany, sa však domnievame, že konečnú zodpovednosť za poskytovanie informácií o výkonnosti rozpočtovým orgánom nesie Komisia.

64 Napokon poznamenávame, že Komisia plánuje vypracovať správu o vykonávaní počas programového obdobia a hodnotenie *ex post* v súlade s článkom 34 nariadenia o rozpočtových pravidlách (pozri dôvodovú správu, oddiel 5, legislatívny, finančný

a digitálny výkaz, oddiel 2 „ Opatrenia v oblasti riadenia “ a článok 10 nariadenia o výkonnosti). Tieto povinnosti Komisie však nie sú výslovne uvedené v znení navrhovaného nariadenia o ECF.

Súlad, správne finančné riadenie, transparentnosť, zodpovednosť a vysledovateľnosť výdavkov

65 V článku 10 návrhu nariadenia o ECF sa stanovuje, že program sa vykonáva v súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách EÚ. To si vyžaduje, aby boli finančné prostriedky vysledovateľné prostredníctvom záväzkov, platieb a účtovných záznamov a aby podliehali rámcu vnútornej kontroly Komisie a dohľadu zo strany audítorských orgánov a orgánov na boj proti podvodom, ako je Európsky úrad pre boj proti podvodom (OLAF) a Európska prokuratúra (EPPO).

66 V porovnaní s programom Horizont Európa možno očakávať, že ECF bude vo väčšej miere využívať rôzne systémy poskytovania a financovania stanovené v návrhu nariadenia a častejšie využívať inovatívne prístupy, ako je predsúťažné obstarávanie alebo financovanie, ktoré nie je spojené s nákladmi. To so sebou prináša nové a dodatočné riziká spojené s dodržiavaním predpisov (pozri bod ***57***). Pri rozhodovaní o systémoch vykonávania a financovania ECF by mali byť zohľadnené zistenia z auditov uvedené v našich výročných správach a výsledok postupu udelenia absolutória za všeobecný rozpočet, agentúry a spoločné podniky v posledných rokoch (pozri aj stanovisko 02/2026 k programu Horizont Európa, body 48 až 51).

67 Napriek tomu a bez ohľadu na to, ktoré možnosti realizácie a financovania sa v konečnom dôsledku použijú, chceme zdôrazniť význam zabezpečenia uspokojivej úrovne súladu, transparentnosti, zodpovednosti a vysledovateľnosti, ako aj riadneho finančného hospodárenia v spôsobe, akým sa finančné prostriedky vynakladajú. Ako sme už uviedli v preskúmaní 03/2025, zámer Komisie zjednodušiť finančné riadenie EÚ by nemal byť na úkor zodpovednosti.

68 V článku 12 ods. 12 navrhovaného nariadenia sa umožňuje ukončenie opatrenia, ak je nepravdepodobné, že sa jeho ciele vôbec podarí dosiahnuť alebo že sa ich podarí dosiahnuť v stanovených lehotách, alebo ak opatrenie stratilo svoj politický význam. Domnievame sa, že Komisia by mala poskytnúť ďalšie podrobnosti o postupe, ktorý sa má v takýchto prípadoch dodržiavať.

69 Na platby z ECF sa vzťahuje aj nariadenie o podmienenosti právnym štátom, ktoré umožňuje pozastaviť alebo znížiť platby, ak porušenia zásad právneho štátu ovplyvňujú finančné riadenie rozpočtu EÚ. Ako sme však zdôraznili v našej osobitnej správe 03/2024 a v našom preskúmaní 02/2024, rozsah pôsobnosti mechanizmu podmienenosti je úzky a jeho uplatňovanie čelí politickým výzvam. V tejto súvislosti sa domnievame, že Komisia by mala podrobnejšie objasniť, ako sa bude táto podmienenosť uplatňovať v rámci ECF.

70 Nariadením o rozpočtových pravidlách EÚ sa umožňuje pozastaviť, znížiť alebo vymáhať platby, ak sa zistí prípad nezrovnalostí, podvodu alebo nedodržania právnych predpisov EÚ a vnútroštátnych právnych predpisov. V článku 33 ods. 4 sa Komisii výslovne umožňuje znížiť alebo pozastaviť platby, ak sa nedosiahnu očakávané výsledky. Je to v súlade so zásadami proporcionality pri finančných opravách. Tieto opatrenia môže presadzovať Komisia aj poverené subjekty. V návrhu však nie sú vymedzené konkrétne prahové hodnoty proporcionality alebo vymáhania, namiesto toho sa opiera o vykonávacie pravidlá a následné audity, ktoré môžu oddialiť odhaľovanie a vymáhanie.

Náš mandát na vykonávanie auditu

71 Navrhované nariadenie sa riadi ZFEÚ a nariadením o rozpočtových pravidlách EÚ, ktorými sa EDA udeľuje komplexný mandát na audit správnosti všetkých príjmov a výdavkov EÚ, ako aj správneho finančného riadenia všetkých politík a programov EÚ. Na základe článku 287 ZFEÚ a článku 63 ods. 2 písm. d), článku 129, článku 211 ods. 6, článku 223 ods. 4 písm. c), článku 261 ods. 2 a článku 263 ods. 3, 5 a 7 nariadenia o rozpočtových pravidlách EÚ je EDA oprávnený preverovať finančné prostriedky, ktoré spravuje priamo EÚ, a finančné prostriedky, ktoré sa realizujú nepriamo prostredníctvom subjektov, ako je EIB a národné podporné banky. Toto právo sa vzťahuje aj na konečných príjemcov finančných prostriedkov z ECF, čím sa zabezpečuje komplexný dohľad.

72 Ako sme už uviedli v našom stanovisku 02/2024, vo všetkých dohodách o delegovaní podpísaných Komisiou by sa mali rešpektovať aj naše práva na vykonanie auditu. Preto by sa do dohôd s poverenými subjektmi mali zahrnúť doložky o audite a malo by sa zabrániť vytváraniu mimorozpočtových mechanizmov, ktoré mali predtým zložité mandáty na audit (pozri aj osobitnú poznámku v bode *79*).

Konkrétne pripomienky

73 **Dôvodová správa, bod 5.** Pokiaľ ide o rozpočtové záruky a finančné nástroje, v návrhu sa uvádza, že hodnotenie sa uskutoční v súlade s usmerneniami Komisie pre lepšiu právnu reguláciu a bude založené na ukazovateľoch relevantných pre ciele programu (dôvodová správa, bod 5 „Ďalšie prvky“ – „Plány vykonávania, spôsob monitorovania, hodnotenia a podávania správ“). V návrhu sa však nenavrhuje metodika na *ex post* posúdenie toho, či investície mobilizované v rámci nástroja boli skutočne dodatočné – inými slovami, či verejné finančné prostriedky podnietili investície, ktoré by sa inak neuskutočnili. V minulosti sme odporučili, aby Komisia vypracovala a uplatňovala metodiku na posúdenie doplnkovosti mobilizovaných investícií, najmä na riešenie nedostatku investícií (pozri osobitnú správu 07/2025).

74 **Odôvodnenie 43:** V odôvodnení 43 návrhu nariadenia o ECF sa všeobecne odkazuje na súlad s nariadením o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahuje na všeobecný rozpočet EÚ, vrátane ustanovení o boji proti podvodom, audite a kontrole, a stanovujú sa úlohy úradu OLAF, Európskej prokuratúry a EDA. Neodkazuje sa však na použitie článku 4 nariadenia, v ktorom sa stanovujú podmienky opatrení na ochranu rozpočtu EÚ prostredníctvom osobitných spúšťacích mechanizmov ECF. Neobsahuje ani žiadne odkazy na posilnené podávanie správ alebo dohľad.

75 **Článok 5 – Ďalšie zdroje a článok 6 – Alternatívne, kombinované a kumulatívne financovanie:** V nariadení sa stanovujú štyri všeobecné segmenty politiky (článok 3 ods. 2, špecifické ciele), ktoré pokrývajú prekrývajúce sa oblasti s programom Horizont Európa a Inovačným fondom. Cieľom je maximalizovať vplyv zosúladením finančných nástrojov so strategickými cieľmi EÚ a znížením duplicity. Hoci sa však v návrhu odkazuje na „synergie a komplementaritu od plánovania až po vykonávanie “ (zhrnutie, „súlad s existujúcimi ustanoveniami v tejto oblasti politiky“), nenavrhujú sa žiadne operačné záruky na zabránenie dvojitému financovaniu alebo koordinácii mandátu na úrovni vykonávania.

76 **Článok 6 – Alternatívne, kombinované a kumulatívne financovanie:** V článku 6 nariadenia sa stanovuje, že postupy udeľovania v rámci ECF sa môžu v rámci priameho alebo nepriameho riadenia vykonávať spoločne s členskými štátmi, inštitúciami EÚ, krajinami mimo EÚ a medzinárodnými organizáciami. Hoci ide o príležitosť kombinovať verejné financovanie z rôznych zdrojov a prekonať ho, a tým aj fragmentáciu, môže to zvýšiť aj zložitosť a riziká spojené s auditom.

77 **Článok 11 – Účasť krajín mimo EÚ na činnostiach v rámci ECF** – V článku 11 ods. 2 písm. d) sa stanovuje, že dohody o pridružení s krajinami mimo EÚ týkajúce sa účasti programu v ECF „zaručujú práva Únie zabezpečovať správne finančné riadenie a chrániť svoje finančné záujmy“. S cieľom jednoznačne objasniť, že to zahŕňa poskytnutie úplných prístupových práv najmä Európskemu dvoru audítorov, navrhujeme doplniť do odseku 3 uvedeného ustanovenia slová „Komisii, Európskej prokuratúre, úradu OLAF a Európskemu dvoru audítorov“ za slová „Na účely písmena d) tretia krajina udelí potrebné práva a prístup, ktoré sa vyžadujú podľa nariadení (EÚ, Euratom) 2024/2509 a (EÚ, Euratom) č. 883/2013“. Takýmto doplnením by sa tiež objasnilo a potvrdilo právo EDA na prístup k utajovaným skutočnostiam. V článku 13 – Uplatňovanie pravidiel o utajovaných skutočnostiach a citlivých informáciách sa totiž v odseku 4 stanovuje, že „ Inštitúcie […] Únie zapojené do plnenia rozpočtu Únie majú prístup k informáciám vrátane utajovaných skutočností, ktoré sú potrebné na účely vykonávania […] kontrol, preskúmaní, auditov a vyšetrovaní.“ Týmto ustanovením sa v zásade zabezpečuje, že EDA môže pristupovať k citlivým údajom s výhradou bezpečnostných opatrení pre utajované skutočnosti. V citlivých odvetviach, ako je obrana a vesmír (články 44 – 55, 57 – 78), keď sa krajina mimo EÚ zúčastňuje na programe podľa medzinárodnej dohody, je však dôležité zabezpečiť, aby krajina mimo EÚ udelila rovnocenné práva na vykonanie auditu a prístup EDA, ako aj Európskej prokuratúre a úradu OLAF. Odporúčame preto rozšíriť článok 11 ods. 3 s cieľom zabezpečiť, aby sa v dohodách s krajinami mimo EÚ stanovovali takéto práva na vykonanie auditu a prístup k nemu, čo EDA umožní v plnej miere vykonávať svoje právomoci.

78 **Články 14, 41 a 56, ktorými sa zavádzajú správne rady a poradné výbory:** Pokiaľ ide o podporu politiky v oblasti obranného priemyslu, v návrhu sa zriaďujú tri riadiace orgány:

- rada strategických zainteresovaných strán (článok 14),
- Poradný výbor pre vesmír a obranu (článok 41),
- Poradný výbor pre obranný priemysel (článok 56).

V návrhu sa však ďalej neobjasňujú ich povinnosti ani koordinácia medzi týmito orgánmi. Domnievame sa preto, že Komisia by mala objasniť uplatniteľné mechanizmy riadenia a zodpovednosti.

79 **Článok 18** – Článok 18 umožňuje výnimky z článku 196 ods. 2 nariadenia o rozpočtových pravidlách, ktorým sa umožňuje retroaktívne financovanie „ak je to potrebné“ na realizáciu projektov výroby, ktoré sú nevyhnutné pre všeobecný cieľ odolnosti. Podmienka „ak je to potrebné“ je široká a môže viesť k nerovnomernému uplatňovaniu. Na rozdiel od článku 20, v ktorom sa stanovujú podmienky výnimiek pre zrýchlené a cielené akcie v oblasti konkurencieschopnosti, sa v článku 18 stanovuje, že v pracovných programoch alebo dokumentoch súvisiacich s postupom udeľovania sa stanovia dodatočné kritériá, ktorými sa zabezpečí, aby bola daná podpora nevyhnutná a primeraná. Komisia by mala zvážiť, či by niektoré z týchto aspektov mali byť špecifikované v samotnom právnom základe. Okrem toho pripomíname, že takáto možnosť so sebou prináša aj riziko p-účinku mŕtvej váhy a obmedzenej doplnkovosti, keďže umožňuje podporu činností, ktoré už prebiehali bez akejkoľvek finančnej podpory EÚ.

80 **Článok 20 – Zrýchlené a cielené akcie pre konkurencieschopnosť:** Flexibilita sa uvádza všeobecne (napr. v odôvodnení 4) a aj článok 20 sa dotýka flexibility, najmä prostredníctvom ustanovení o zjednodušených postupoch udeľovania. Umožňuje sa ním aj zrýchlené vyplácanie prostriedkov s prerozdelením nevyčerpaných finančných prostriedkov, ktoré sa riadi širšími pravidlami VFR, a nie osobitnými ustanoveniami týkajúcimi sa inovácií uvedenými v navrhovanom nariadení. Návrh obsahuje aj kvalitatívne spúšťacie faktory (naliehavý verejný záujem), zatiaľ čo kvantitatívne alebo automatické spúšťacie faktory (napr. rozpočtové stropy, prahové hodnoty využívania, štandardné kritériá prerozdelenia) chýbajú. Pokiaľ ide o podávanie správ, pravidelné monitorovacie a hodnotiace správy budú zahŕňať celkovú výkonnosť programu. Štandardizované podávanie správ o využívaní flexibility (napr. keď sa aktivuje článok 20, sumy prerozdelené medzi segmenty politiky, porovnanie medzi okruhmi/rokmi VFR) sa však výslovne nevyžaduje. Domnievame sa, že tento nedostatok štruktúry môže brániť aj transparentnosti a predvídateľnosti finančného plánovania.

81 **Článok 39 – Osobitné činnosti na podporu politiky zameranej na vedúce postavenie v digitálnej oblasti:** Hoci článok 39 návrhu obsahuje podrobnosti o konkrétnych technológiách a typoch projektov, ktoré by mali byť prioritou financovania, základ, na ktorom boli tieto prioritné oblasti stanovené, zostáva nejasný.

82 **Článok 25 – Komunita implementujúcich partnerov, odsek 3:** Hoci sa v texte stanovuje, že v rámci „komunity implementujúcich partnerov“ môžu súkromnoprávne subjekty získať finančné záruky „obmedzené na maximálnu výšku podpory Únie“ (článok 25 ods. 3), nevysvetľuje sa, ako sa tieto obmedzenia budú určovať, uplatňovať alebo monitorovať v praxi. Nestanovuje sa v ňom ani jasná metodika alebo kritériá prideľovania záruky medzi implementujúcich partnerov.

Toto stanovisko prijal Dvor audítorov v Luxemburgu na svojom zasadnutí dňa 11. decembra 2025.

Za Dvor audítorov

Tony Murphy
predseda

Prílohy

Príloha I – Zoznam publikácií EDA, na ktoré sa odkazuje v tomto stanovisku

Výročné správy o plnení rozpočtu EÚ – za rozpočtové roky 2020 – 2024

Výročné správy o agentúrach EÚ– za rozpočtové roky 2020 – 2024

Výročné správy o spoločných podnikoch EÚ za rozpočtové roky 2020 – 2024

Osobitná správa 03/2019: Európsky fond pre strategické investície: aby bol úplne úspešný, je potrebné prijať opatrenia

Osobitná správa 06/2021: Finančné nástroje v politike súdržnosti pri ukončení obdobia 2007 – 2013: overovacie práce celkovo priniesli dobré výsledky, no niektoré chyby zostali

Osobitná správa 07/2021: Vesmírne programy EÚ Galileo a Copernicus: služby sa spustili, ale je potrebné viac posilniť ich využívanie

Osobitná správa 03/2022: Zavádzanie sietí 5G v EÚ: oneskorenie v zavádzaní sietí, pričom bezpečnostné otázky zostávajú nevyriešené

Osobitná správa 15/2022: Opatrenia na rozšírenie účasti na programe Horizont 2020 boli dobre navrhnuté, ale udržateľná zmena bude závisieť najmä od úsilia vnútroštátnych orgánov

Osobitná správa 23/2022: Synergie medzi programom Horizont 2020 a európskymi štrukturálnymi a investičnými fondmi – Ich celý potenciál zostáva nevyužitý

Osobitná správa 05/2023: Finančné prostredie EÚ – Nesúrodá konštrukcia vyžadujúca si ďalšie zjednodušenie a systém vyvodzovania zodpovednosti

Osobitná správa 10/2023: Prípravná akcia pre výskum v oblasti obrany – Umožnila získať určité poznatky, ale jej hodnota ako testovacieho prostredia na zvýšenie výdavkov EÚ na obranu bola znížená z dôvodu časových obmedzení a limitovaných výsledkov

Osobitná správa 15/2023: Priemyselná politika EÚ v oblasti batérií – Žiada si nový strategický impulz

Osobitná správa 03/2024: Právny štát v EÚ – Zlepšený rámec na ochranu finančných záujmov EÚ, ale riziká pretrvávajú

Osobitná správa 07/2024: Systémy Komisie na vymáhanie výdavkov EÚ vykazujúcich nezrovnalosti – Potenciál vymôcť viac a rýchlejšie

Osobitná správa 08/2024: Ambície EÚ v oblasti umelej inteligencie – Pre pokrok je zásadne dôležité silnejšie riadenie a vyššie, cielenejšie investície

Osobitná správa 11/2024: Priemyselná politika EÚ v oblasti obnoviteľného vodíka – Právny rámec je viac-menej prijatý, je čas pozrieť sa na realitu

Osobitná správa 21/2024: Štátna pomoc v časoch krízy – Rýchla reakcia, ale nedostatky v monitorovaní vykonávanom Komisiou a nezrovnalosti v rámci na podporu cieľov priemyselnej politiky EÚ

Osobitná správa 22/2024: Dvojité financovanie z rozpočtu EÚ – Kontrolným systémom chýbajú základné prvky na zmiernenie zvýšeného rizika vyplývajúceho z toho, že model financovania Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti nie je spojený s nákladmi

Osobitná správa 07/2025: Európsky fond pre strategické investície – Významne prispel k riešeniu nedostatku investícií, no cieľ investovať 500 miliárd eur do reálnej ekonomiky do konca roka 2022 úplne nedosiahol

Osobitná správa 12/2025: Stratégia EÚ v oblasti mikročipov – V jej vykonávaní sa dosiahol primeraný pokrok, no akt o čipoch veľmi pravdepodobne nebude stačiť na splnenie príliš ambiciózneho cieľa plánu pre digitálne desaťročie

Osobitná správa 13/2025: Podpora digitálnej transformácie v členských štátoch EÚ z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti – Premárnená príležitosť strategicky sa zamerať na digitálne potreby

Osobitná správa 18/2025: Rozpočtová flexibilita EÚ – Umožnila riešiť nepredvídané výzvy, ale rámec je príliš zložitý

Osobitná správa 24/2025: Finančné nástroje v politike súdržnosti – Revolvingové použitie finančných prostriedkov sa realizovalo čiastočne

Stanovisko 02/2024 k návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje Program pre európsky obranný priemysel a rámec opatrení na zabezpečenie včasnej dostupnosti a dodávok výrobkov obranného priemyslu (ďalej len „EDIP“)

Stanovisko 02/2025 k strednodobému preskúmaniu nariadení o politike súdržnosti

Preskúmanie 02/2024: Správy Komisie o právnom štáte

Preskúmanie 03/2025: Príležitosti pre viacročný finančný rámec na obdobie po roku 2027

Preskúmanie 05/2025: Stratégie pre inteligentnú špecializáciu v EÚ

Informačný dokument (február 2018): Budúcnosť financií EÚ: reforma spôsobu fungovania rozpočtu EÚ

Príloha II – Základné informácie

01 ECF je súčasťou stratégie Európskej komisie na posilnenie dlhodobej konkurencieschopnosti, technologickej suverenity a odolnosti Európy v čase geopolitických, hospodárskych a environmentálnych výziev.

02 Návrhom by sa zlúčilo 14 existujúcich výdavkových programov do jedného rámca s cieľom zefektívniť operácie a zvýšiť vplyv finančných prostriedkov EÚ. ECF je určený na podporu investícií do strategických odvetví vrátane čistých technológií, špičkových technológií, kritických surovín a emisne neutrálneho priemyslu, čím sa posilňuje konkurencieschopnosť a inovácie EÚ.

03 ECF má široký právny základ: okrem článku 173 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ), ktorý podporuje konkurencieschopnosť priemyslu, vychádza aj z článku 43 ods. 2, článku 168 ods. 5, článku 172 prvého pododseku, článku 175 prvého pododseku, článku 182 ods. 4, článku 183 v spojení s článkom 188 druhým odsekom, článku 189 ods. 2, článku 192 ods. 1, článku 194 ods. 2, článku 212 ods. 2 a článku 322 ods. 1 s cieľom pokryť a integrovať spektrum predtým oddelených programov, ako je Vesmírny program EÚ, výskum v oblasti obrany a zdravie.

Príloha III – Hlavné prvky navrhovaného ECF

Opatrenie	Súčasný VFR 2021 – 2027 Flexibilita	Navrhované mechanizmy ECF	Očakávané účinky (podľa Komisie)
Počet programov	14 individuálnych programov pre konkurencieschopnosť, výskum, vesmír, obranu, zdravie, životné prostredie a klímu, digitálne technológie.	**Jednotný Európsky fond pre konkurencieschopnosť (ECF)**, ktorý zlučuje všetky do jedného rámca.	Odstraňuje fragmentáciu; jeden právny základ namiesto mnohých.
Súbory pravidiel a oprávnenosť	Každý program má vlastný právny základ, pravidlá účasti, oprávnenosť, oznamovacie povinnosti.	**Jednotný súbor pravidiel** pre všetky segmenty politiky a nástroje.	Znižuje prekrývanie právnych predpisov a konflikty tým, že zachováva flexibilitu, ktorú poskytuje nariadenie o rozpočtových pravidlách ako primárny súbor pravidiel doplnený cielenými pravidlami ECF. Zjednodušuje dodržiavanie predpisov, zvyšuje právnu istotu a umožňuje dynamickejšiu a cielenejšiu podporu EÚ.
Flexibilita	Flexibilita sa opiera o horizontálne nástroje: nástroj flexibility, rezerva na solidaritu a núdzovú pomoc, nástroj jednotnej rezervy atď.	Flexibilita zakotvená **v rámci ECF** prostredníctvom **segmentov politiky** a **jednotlivých nástrojov súboru nástrojov** (granty, úvery, vlastný kapitál, záruky, kombinované financovanie).	Menšia závislosť od horizontálnych nástrojov VFR; predvídateľnejšia sektorová flexibilita.

Opatrenie	Súčasný VFR 2021 – 2027 Flexibilita	Navrhované mechanizmy ECF	Očakávané účinky (podľa Komisie)
	Využívanie osobitných rezerv VFR, *ad hoc* navýšenia (napr. REPowerEU, Nástroj pre Ukrajinu). Často politicky pomalé.	**Článok 20 zrýchlený postup**: zrýchlené schvaľovanie a vyplácanie za prísnych podmienok (naliehavý/imperatívny verejný záujem).	Vytvára mechanizmus flexibilnej reakcie v rámci ECF.
Pridelené prostriedky	Presuny medzi programami si vyžadujú schválenie Radou/Parlamentom; strednodobé preskúmanie.	**Segmenty politiky** umožňujú prerozdelenie medzi sektormi.	Rýchlejšie prerozdelenie v rámci ECF bez potreby revízie VFR.
Finančné nástroje	Rozdelené do rôznych programov (InvestEU, Európsky obranný fond, finančná podpora z programu Horizont Európa atď.), z ktorých každý má vlastné pravidlá.	Jednotný **súbor nástrojov ECF**: granty, verejné obstarávanie, pôžičky, záruky, vlastný kapitál, kombinovanie - všetko pod jednotnou správou.	Zabraňuje duplicite, maximalizuje pákový efekt, je jednotným kontaktným miestom.
Správa a riadenie	Osobitné mechanizmy riadenia požadované pre všetky integrované programy.	Jednotný súbor pravidiel a postup výboru, jednotný súbor nástrojov ECF.	Odstraňuje fragmentáciu a prispieva k väčšej transparentnosti a správnemu finančnému riadeniu.

Príloha IV – Existujúce programy navrhnuté na začlenenie do ECF

Program	Právny akt	Vzťah k ECF
Horizont Európa	nariadenie (EÚ) 2021/695	Zostáva samostatnou, ale čiastočnou koordináciou zo strany ECF (prostredníctvom spoločných pracovných programov pre „kolaboratívny výskum“ v rámci programu Horizont Európa v rámci štyroch segmentov politiky; jednotný súbor pravidiel.
Inovačný fond	delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2019/856	Zostáva samostatný, ale „ECF zabezpečí súlad s […] Inovačným fondom“ (odôvodnenia 10 – 11, ECF)
InvestEU	nariadenie (EÚ) 2021/523	Začlenený do ECF.
Vesmírny program Únie	nariadenie (EÚ) 2021/696	Začlenený do ECF.
Európsky obranný fond	nariadenie (EÚ) 2021/697	Začlenený do ECF.
Program Digitálna Európa	nariadenie (EÚ) 2021/694	Začlenený do ECF.
Program EU4Health	nariadenie (EÚ) 2021/522	Začlenený do ECF.
Program Únie pre bezpečnú konektivitu (IRIS^2)	nariadenie (EÚ) 2023/588	Začlenený do ECF.
Nástroj na prepájanie Európy	nariadenie (EÚ) 2021/1153	Digitálna zložka presunutá do ECF; zvyšok zostáva oddelený
Program pre jednotný trh	nariadenie (EÚ) 2021/690	Zložka MSP presunutá do ECF; zvyšok zostáva oddelený

Program	Právny akt	Vzťah k ECF
Program LIFE	nariadenie (EÚ) 2021/783	Čiastočne začlenený do ECF, zvyšok v rámci Európskeho fondu pre hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť, poľnohospodárstvo a vidiek, rybárstvo a námorné záležitosti, prosperitu a bezpečnosť
Program pre európsky obranný priemysel	návrh nariadenia COM(2024) 150 final	Začlenený do ECF.
Akt na podporu výroby munície	nariadenie (EÚ) 2023/1525	Začlenený do ECF (prostredníctvom EDIP).
Nástroj na posilnenie európskeho obranného priemyslu prostredníctvom spoločného obstarávania	nariadenie (EÚ) 2023/2418	Začlenený do ECF (prostredníctvom EDIP).

Príloha V – Spoločné podniky vrátane pridružených orgánov a výkonných agentúr v rozpočtovom období EÚ 2021 – 2027

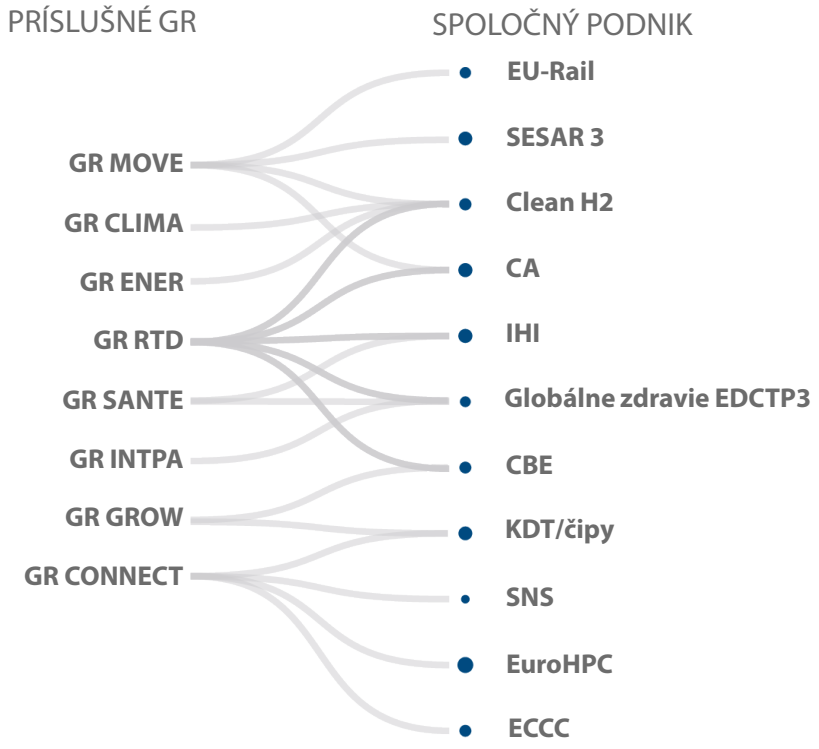

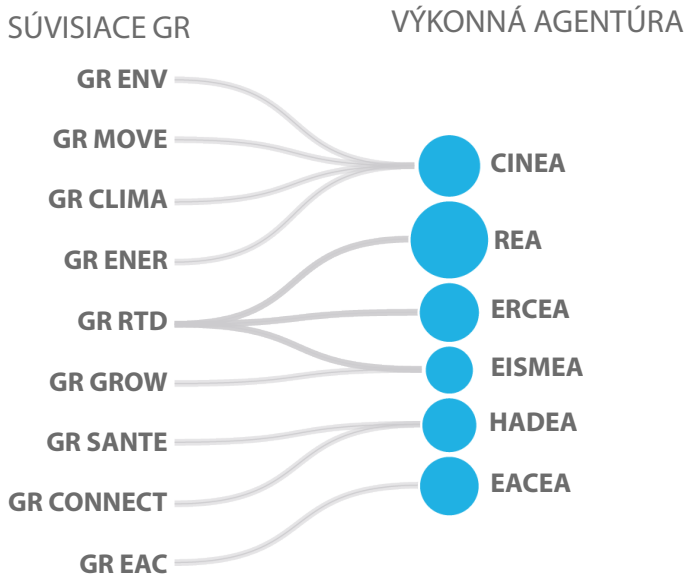

Pozn.: veľkosť kruhu zodpovedá počtu zamestnancov subjektov počas rozpočtového roka 2024.

Zdroj: Nariadenie (EÚ) 2021/2085; nariadenie (EÚ) 2021/887; nariadenie (EÚ) 2023/1782 a EDA.

Skratky

Skratka	Vymedzenie/vysvetlenie
Agentúra EDA	Európska obranná agentúra
ECF	Európsky fond pre konkurencieschopnosť
EDA	Európsky dvor audítorov
EDF	Európsky obranný fond
EDIP	Program pre európsky obranný priemysel
EDIRPA	nástroj na posilnenie európskeho obranného priemyslu prostredníctvom spoločného obstarávania
EFSI	Európsky fond pre strategické investície
EIB	Európska investičná banka
EPPO	Európska prokuratúra
EÚ	Európska únia
FNLTC	financovanie, ktoré nie je spojené s nákladmi
FR	nariadenie o rozpočtových pravidlách
GR DEFIS	Generálne riaditeľstvo pre obranný priemysel a vesmír
GR RTD	Generálne riaditeľstvo pre výskum a inovácie
HE	Horizont Európa
IPCEI	dôležitý projekt spoločného európskeho záujmu
MSP	malé a stredné podniky
NPE	Nástroj na prepájanie Európy
NRP	plány národného a regionálneho partnerstva
OLAF	Európsky úrad pre boj proti podvodom
RRF	Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti
SAFE	Bezpečnostná akcia pre Európu
SBOP	spoločná bezpečnostná a obranná politika
SCO	možnosti zjednodušeného vykazovania nákladov
SDEÚ	Súdny dvor Európskej únie
SR	osobitná správa (Európskeho dvora audítorov)
SZBP	spoločná zahraničná a bezpečnostná politika
VaV	výskum a vývoj

Skratka	Vymedzenie/vysvetlenie
VFR	viacročný finančný rámec
ZFEÚ	Zmluva o fungovaní Európskej únie

Glosár

Termín	Vymedzenie/vysvetlenie
Dôležité projekty spoločného európskeho záujmu (IPCEI)	Cezhraničné priemyselné projekty vyňaté z obmedzení štátnej pomoci podľa článku 107 ods. 3 písm. b) ZFEÚ z dôvodu ich strategického významu na úrovni EÚ.
Európska prokuratúra (EPPO)	Nezávislý orgán EÚ zodpovedný za vyšetrovanie a stíhanie trestných činov poškodzujúcich finančné záujmy Únie.
Európsky fond pre konkurencieschopnosť (ECF)	Navrhované nariadenie [COM(2025) 642 final], ktorým sa konsoliduje niekoľko nástrojov EÚ v oblasti konkurencieschopnosti, priemyslu a obrany pre VFR na roky 2028 – 2034.
Európsky fond pre strategické investície	Hlavný nástroj Investičného plánu pre Európu z roku 2015 („Junckerov plán“), v rámci ktorého sa využívali rozpočtové záruky EÚ na mobilizáciu súkromných investícií.
Európsky obranný fond	Existujúci program EÚ na podporu spoločného výskumu a rozvoja spôsobilostí v oblasti obrany začlenený do ECF v rámci VFR na roky 2028 – 2034.
Európsky úrad pre boj proti podvodom (OLAF)	Útvar Komisie, ktorý vykonáva administratívne vyšetrovania podvodov, korupcie a nezrovnalostí poškodzujúcich rozpočet EÚ.
Malé a stredné podniky (MSP)	Podnik zamestnávajúci menej ako 250 osôb s ročným obratom nižším ako 50 mil. EUR alebo s celkovou súvahou nižšou ako 43 mil. EUR.
Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti	Nástroj EÚ v rámci nástroja NextGenerationEU, z ktorého sa členským štátom poskytuje finančná podpora na reformy a investície na základe výkonnosti.
Nariadenie o rozpočtových pravidlách	Všeobecné nariadenie, ktorým sa stanovujú zásady a postupy upravujúce plnenie rozpočtu EÚ.
Podmienenosť právnym štátom	Mechanizmus spájajúci vyplácanie prostriedkov z rozpočtu EÚ s dodržiavaním zásad právneho štátu podľa nariadenia (EÚ, Euratom) 2020/2092.
Program pre európsky obranný priemysel (EDIP)	Predchádzajúca iniciatíva na podporu obrannej priemyselnej základne a pripravenosti EÚ, ktorej časti nahradí ECF.
Rozpočtová flexibilita	Mechanizmus, ktorý Komisii umožňuje prerozdeliť rozpočtové prostriedky medzi programy, segmenty politiky alebo roky v rámci stropov VFR s cieľom reagovať na meniace sa priority.
Spoločná bezpečnostná a obranná politika (SBOP)	Operačný rozmer SZBP, ktorý zahŕňa spoločné obranné iniciatívy, misie a rozvoj spôsobilostí.
Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika (SZBP)	Rámec, ktorým sa riadi vonkajšia činnosť EÚ v oblasti bezpečnosti a obrany, vymedzený v hlave V Zmluvy o EÚ.
Správne finančné riadenie	Zásada vymedzená v článku 33 nariadenia o rozpočtových pravidlách, podľa ktorej sa vyžaduje využívanie finančných prostriedkov EÚ v súlade so zásadami hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti.

Termín	Vymedzenie/vysvetlenie
Viacročný finančný rámec (VFR)	Sedemročný finančný plán, v ktorom sa vymedzujú maximálne ročné sumy pre každú oblasť výdavkov EÚ a zabezpečuje sa rozpočtová disciplína.
Zmluva o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ)	Základná zmluva EÚ, v ktorej sa vymedzujú inštitucionálne právomoci vrátane právomocí Dvora audítorov (článok 287) a rozpočtové ustanovenia (články 310 – 325).

AUTORSKÉ PRÁVA

© Európska únia, 2026

Politika týkajúca sa opakovaného použitia materiálov Európskeho dvora audítorov (EDA) je stanovená v rozhodnutí EDA č. 6/2019 o politike otvoreného prístupu a opakovanom použití dokumentov.

Pokiaľ sa nestanovuje inak (napr. v osobitnom upozornení o autorských právach), obsah materiálov EDA vo vlastníctve EÚ podlieha licencii *Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)*. Vo všeobecnosti je preto opakované použitie povolené pod podmienkou, že sa náležite uvedie zdroj a označia prípadné zmeny. Tí, ktorí opakovane používajú obsah EDA, nesmú skresliť pôvodný význam alebo odkaz. EDA nenesie zodpovednosť za žiadne dôsledky opakovaného použitia.

V prípade, že konkrétny materiál zobrazuje alebo opisuje identifikovateľné súkromné osoby, napr. fotografie zamestnancov EDA, alebo ak obsahuje prácu tretej strany, je potrebné získať dodatočné povolenie.

Ak je tento súhlas udelený, ruší a nahrádza sa ním uvedené všeobecné povolenie a jasne sa vymedzí každé prípadné obmedzenie týkajúce sa použitia.

V prípade použitia či šírenia obsahu materiálov, ktoré EÚ nevlastní, je potrebné žiadať povolenie priamo od držiteľov autorských práv.

Titulná strana – © butenkow/stock.adobe.com.

Politika EDA týkajúca sa opakovaného použitia materiálov sa nevzťahuje na softvér ani dokumenty, ktoré podliehajú právam priemyselného vlastníctva, ako sú patenty, ochranné známky, zapísané dizajny, logá a názvy.

Webové sídla inštitúcií Európskej únie v rámci domény europa.eu obsahujú odkazy na sídla tretích strán. Keďže sú mimo kontroly EDA, odporúčame vám oboznámiť sa s ich politikami ochrany osobných údajov a autorských práv.

Použitie loga EDA

Logo EDA sa nesmie použiť bez predchádzajúceho súhlasu Európskeho dvora audítorov.

HTML	ISBN 978-92-849-6376-8	ISSN 2812-300X	doi:10.2865/2666868	QJ-01-25-064-SK-Q
PDF	ISBN 978-92-849-6377-5	ISSN 2812-300X	doi:10.2865/3931340	QJ-01-25-064-SK-N

AKO CITOVAŤ

Európsky dvor audítorov, stanovisko 01/2026 k návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o zriadení Európskeho fondu pre konkurencieschopnosť (ECF) vrátane osobitného programu pre výskumné a inovačné činnosti v oblasti obrany, o zrušení nariadení (EÚ) 2021/522, (EÚ) 2021/694, (EÚ) 2021/697, (EÚ) 2021/783 a o zmene nariadení (EÚ) 2021/696, (EÚ) 2023/588, (EÚ) [EDIP] (SEC(2025) 555 final; SWD(2025) 555 final; SWD(2025) 556 final), Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2026.

Toto stanovisko vydané podľa článku 322 ods. 1 ZFEÚ, v ktorom sa stanovuje, že s Európskym dvorom audítorov sa má konzultovať o návrhoch týkajúcich sa rozpočtových pravidiel a nástrojov EÚ, sa týka navrhovaného nového nariadenia o Európskom fonde pre konkurencieschopnosť, ktoré Európska komisia pôvodne predložila 16. júla 2025.

Účelom tohto stanoviska je poskytnúť pripomienky k štruktúre, riadeniu, výkonnostnému rámcu a opatreniam finančnej kontroly tohto návrhu. Jeho cieľom je pomôcť zabezpečiť, aby budúci program podporoval správne finančné riadenie, zodpovednosť a európsku pridanú hodnotu v politike EÚ v oblasti výskumu a inovácií.

EURÓPSKY DVOR AUDÍTOROV
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tel. +352 4398-1

Otázky: eca.europa.eu/hu/contact
Webová stránka: eca.europa.eu
Sociálne siete: @EUauditors

CURIA RATIONIUM
EURÓPSKY DVOR AUDÍTOROV

Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie